

Prøvevejledning for mobile kraner jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021

Vejledningen beskriver Arbejdstilsynets krav til uddannelse og certifikatprøver for mobile kraner 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter samt mobile kraner over 30 tonsmeter.

Indhold

- Arbejdstilsynets krav til prøven
- Certifikatprøven; struktur, indhold, gennemførelse
- Bedømmelse
- Bilag 1 Tilknyttede uddannelser
- Bilag 2 Procedurer og vilkår for godkendelse som eksaminator og som censor
- Bilag 3 Bedømmelseskema til praktisk prøve
- Bilag 4 Arbejdstilsynets uddannelseskrav og kvalifikationskrav
- Bilag 5 Ændringer i forhold til hidtidig prøvevejledning, dateret 1. januar 2018

Gældende fra 1. september 2022

Indholdsfortegnelse

Indhold

Forord	3
Lovgrundlag for certifikatkravet	4
Krav til erhvervelse af certifikat	4
Alderskrav	4
Certifikatudstedelse samt krav til kvalifikationer	5
Kranbasis	6
Certifikatprøvens opdeling og gennemførelse	9
Indstilling til prøve	9
Gennemførelse af certifikatprøvens teoretiske del	9
Gennemførelse af certifikatprøvens praktiske del	10
Udstyr der skal være til rådighed ved praktisk prøve:	10
Til prøver der dækker Mobile kraner over 8 til og med 30 tonsmeter	11
Til prøver der dækker Mobile kraner over 30 tonsmeter.....	11
Til prøver der dækker Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast.....	11
Bedømmelse	14
Eksempler på fejltypen	14
Den endelige bedømmelse	16
Ikke beståede, delvis beståede prøver og omprøver	16
Direkte prøve (prøve uden forudgående gennemførelse af uddannelse)	17
Tilsyn	17
Klagemuligheder.....	17
Censoratet	18
Bilag 1 Tilknyttede uddannelser	19
Bilag 2 Procedurer og vilkår for godkendelse af eksaminator og censor	23
Bilag 3: Bedømmelseskema til praktisk prøve.....	27
Bilag 4 Arbejdstilsynets uddannelseskrav og kvalifikationskrav	28
Bilag 5 Ændringer i forhold til hidtidige prøvevejledning, gældende fra 1. februar 2018.	32

Vejledning for krancertifikatprøve til Mobile kraner

Forord

Formålet med denne vejledning er at give godkendte uddannelsesinstitutioner, eksaminatorer og censorer den bedst mulige baggrund for at kunne gennemføre en kvalificeret og ensartet undervisning og prøvebedømmelse ved certifikatprøverne, hvilket er en væsentlig forudsætning for at certifikatuddannelserne får den ønskede kvalitet og det nødvendige niveau.

Arbejdstilsynets certifikatregulering af uddannelsesområdet har bl.a. til formål at mindske antal arbejdsulykker med ved kranarbejde. Det uddannelsesmæssige fokus ligger på følgende områder; opstilling af kraner, anhugning af emner, kranarbejdet herunder svingende byrder samt arbejdsgivers instruktionsforpligtelse i forhold til den specifikke kran.

Både erhvervsuddannelsessystemet, men især AMU-systemet har til hensigt, at deltagerne får kompetencer, som direkte kan anvendes i arbejdslivet. Det betyder, at ovennævnte uddannelsesmæssige fokusområder skal gennemføres på en måde, så de er bredt anvendelsesorienterede efter endt uddannelse.

Derfor har denne prøvevejledning som forudsætning, at alle uddannelserne, på nær 48645 og 16785-3 "Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast", indtil videre gennemføres med lastbilmonterede kraner.

48645 og 16785-3 "Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast" indtil videre gennemføres på mobilkran (den type kraner, der tidligere krævede krancertifikat B).

Vejledningen vil orientere om kvalifikationskrav efter endt uddannelse, baggrunden for certifikatprøven, regler, rammer og vilkår for certifikatprøven samt vilkårene for at bestå såvel den teoretiske som den praktiske prøve. Derudover er der i vejledningen angivet kriterierne for at blive godkendt som eksaminator eller som censor samt kriterierne for at vedligeholde kompetencen.

Prøvevejledningen har jf. ovenstående også fokus på de opstillings- og løfteopgaver, der kan medvirke til, at deltagerne har de nødvendige kvalifikationer som baggrund for indstilling til prøve samt bedømmelse ved prøven.

Vejledningen er udarbejdet af TUR, og har efterfølgende været i høring hos Arbejdstilsynet og er således at betragte som kravene til uddannelse og certifikatprøver for mobile kraner.

jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021 §22, er det Arbejdstilsynet, der fastsætter krav til uddannelse og prøve for de enkelte certifikattyper.

Uddannelsen der fører til certifikatet og selve certifikatprøven aflægges på erhvervsskoler, AMU-Centre eller andre institutioner, der af Børne- og Undervisningsministeriet er godkendt til udbud af certifikatuddannelserne.

Følgende AMU-uddannelser og EUD-fag afsluttes med certifikatprøve inden for mobile kraner:

AMU

48643 Mobile kraner over 8 til og med 30 tonsmeter

48644 Mobile kraner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, med integreret Kranbasis

48645 Mobile kraner over 30 tonsmeter, med ballast

48646 Mobile kraner over 30 tonsmeter

48647 Udvidelse af kran D certifikat til Mobile kraner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, med Kranbasis

48648 Udvidelse af kran E til Mobile kraner over 30 tonsmeter med Kranbasis

48672 Udvidelse kran D til Mobile kraner over 30 tonsmeter, med Kranbasis

EUD

16782-3 Mobile kraner over 8 til og med 30 tonsmeter med integreret kranbasis

16783-3 Mobile kraner over 30 tonsmeter

16785-3 Mobile kraner over 30 tonsmeter, med ballast

Uddannelserne er udviklet af TUR og godkendt af Børne- og Undervisningsministeriet (se bilag 1 med beskrivelser af uddannelserne).

Beskrivelserne kan også findes på: www.amukurs.dk og www.ug.dk

Lovgrundlag for certifikatkravet

Ifølge Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser gælder følgende for Mobile kraner og lignende maskiner:

(Fra bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021)

§ 5. Mobile kraner eller lignende maskiner med maksimal tilladelig belastning over 8 tonsmeter må kun føres af personer, der ud over uddannelsen »Kranbasis«, jf. § 4, har gennemgået og bestået den supplerende uddannelse »Mobile kraner over 8 tonsmeter«. Det fremgår af bilag 1, hvilke kvalifikationer man skal være i besiddelse af, før der kan udstedes et certifikat.

Stk. 2. Mobile kraner eller lignende maskiner med maksimal tilladelig belastning over 30 tonsmeter, må kun føres af personer, der ud over uddannelserne »Kranbasis«, jf. § 4, og »Mobile kraner over 8 tonsmeter«, jf. § 5, stk. 1, har gennemgået og bestået den supplerende uddannelse »Mobile kraner over 30 tonsmeter«. Det fremgår af bilag 1, hvilke kvalifikationer man skal være i besiddelse af, før der kan udstedes et certifikat.

Stk. 3. Ved »mobile kraner« forstås maskiner, der er indrettet som kran eller lignende maskiner, der anvendes til løft af frithængende bryder, og hvor kranen eller den lignende maskine er monteret på køretøj, bælte, tog, trailer mv.

Udover kravene om certifikat til forskellige typer maskiner, er der i bekendtgørelsen angivet kravene til at erhverve certifikatet:

Krav til erhvervelse af certifikat

§ 22. *Direktøren for Arbejdstilsynet fastsætter omfanget af kravene til prøven for de enkelte certifikattyper.*

Stk. 2. De i kapitel 2 nævnte certifikater kan kun udstedes til den, der

- 1) kan fremlægge bevis for at have aflagt en prøve, der godtgør, at personen er i besiddelse af de nødvendige teoretiske og praktiske kvalifikationer, der kræves for at føre det tekniske hjælpemiddel, der søges certifikat til, og*
- 2) er helbredsmæssigt egnet til at føre det tekniske hjælpemiddel. Dette dokumenteres enten ved kørekort eller den helbredserklæring, som gives i forbindelse med udstedelse af kørekort.*

Alderskrav

§ 23. *Certifikater efter denne bekendtgørelses kapitel 2 samt §§ 10 og 11 kan kun udstedes til personer, der er fyldt 18 år.*

Stk. 2. Certifikater efter bekendtgørelsen kapitel 2 kan dog erhverves af unge, som er fyldt 15 år, i det omfang erhvervelsen er et nødvendigt led i en erhvervskompetencegivende uddannelse, der er reguleret ved lov eller i henhold til lov, og hvis erhvervelsen er nødvendig for den konkrete uddannelses gennemførelse.

Certifikatudstedelse samt krav til kvalifikationer

Krav til kvalifikationer

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser fastlægger kravene til kvalifikationer, for at der kan udstedes certifikat (jf. § 5), opdelt på de enkelte certifikattyper.

Inden for mobile kraner findes der jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse to typer kvalifikationskrav med tilhørende mulighed forifikatudstedelse:

- Mobile kraner 8 – 30 tonsmeter
- Mobile kraner over 30 tonsmeter

Desuden findes der et basiskvalifikationskrav for kranarbejde med tilhørende mulighed forifikatudstedelse:

- Kranbasis.

Kvalifikationskravene fra Arbejdstilsynet findes i bilag 4.

Certifikatudstedelse

Uddannelsesbevis for den gennemførte uddannelse udgør certifikatet, og beskriver hvilke af ovenstående certifikatkompetencer, der er erhvervet.

Uddannelsesbevis udstedes af uddannelsesinstitutioner godkendt til arbejdsmarkedsuddannelser og erhvervsuddannelser af Børne- og Undervisningsministeriet jf. bekendtgørelse af lov om arbejdsmarkedsuddannelser nr. 616 af 3. juni 2019 og bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser LBK nr. 51 af 22. januar 2020.

Det fremgår heraf, at Børne- og Undervisningsministeriet efter udtalelse fra henholdsvis Rådet for Voksen- og Efteruddannelse og Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser fastsætter nærmere regler om udformning og udstedelse af beviser.

Inden for mobile kraner er der en række forskellige uddannelser med forskellige kompetencebeskrivelser og prøver. Kranbasis er en integreret del af nogle af uddannelserne. Prøven kan aflægges i 3 hovedgrupper:

- Mobile kraner 8 – 30 tonsmeter med eller uden Kranbasis.
- Mobile kraner over 30 tonsmeter med eller uden Kranbasis
- Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast

Uddannelsen vurderes først som gennemført, når både praktisk og teoretisk prøve er gennemført og bestået.

Hvis prøven for en deltager er aflagt på særlige vilkår efter dispensation fra Arbejdstilsynet, skal dispensation følge uddannelsesbevis.

Se også efterfølgende under "Gennemførelse af certifikatprøvens praktiske del".

Krav til certifikatprøven

Ifølge Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021, om arbejdsmiljøfaglige uddannelser fastsætter direktøren for Arbejdstilsynet omfanget af kravene til certifikatprøverne (jf. § 22) for de enkelte certifikattyper.

De specifikke krav til prøverne er fastsat i denne prøvevejledning inden for de forskellige certifikattyper.

Prøvevejledning

Denne vejledning er udarbejdet af Transporterhervets Uddannelser (TUR), som er efteruddannelsesudvalg og fagligt udvalg for transporterhervene. Vejledningen har efterfølgende været i høring hos Arbejdstilsynet, og er således at betragte som Arbejdstilsynets krav til uddannelse og certifikatprøve.

Generelle krav omkring kraner

I Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1978 af 27/10/2021 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser, bilag 1, er der specificeret hvilke kvalifikationer, der er nødvendige for at føre kraner og lignende maskiner, der kan løfte over 8 tons/tonsmeter.

Disse kvalifikationer skal dokumenteres ved certifikatprøven.

Kranbasis

Formålet er, at deltageren skal kende til sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold forbundet med kranarbejde generelt, herunder anhugning af byrden og signalgivning. Endvidere skal deltageren kunne foretage anhugning af byrder og betjene almindeligt forekommende kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Mobile kraner

Formålet er, at deltageren skal kende til sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold forbundet med arbejde med mobile kraner og lignende maskiner (skal ses i forhold til den pågældende kran-type/uddannelse).

Endvidere skal deltageren kunne opstille og betjene de i uddannelsen anvendte kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder foretage glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde, og kunne vælge- og anvende relevant ekstraudstyr og anhugningsgrej.

For mobile kraner med ballast gælder dog særlige forhold (normalt kaldet mobilkran).

Instruktionsansvar

Efterfølgende instruktion og oplæring i brugen af den konkrete kran og udførelsen af en konkret arbejdsopgave er arbejdsgiverens ansvar i henhold til reglerne om anvendelse af tekniske hjælpemidler.

Kvalifikationer

Denne prøvevejledning fastsætter her lidt mere specificeret, hvilke kvalifikationer uddannelse og prøve som minimum skal indeholde. Visse kompetencer afprøves kun i den teoretiske prøve og andre kun i den praktiske prøve. Beskrivelsen af kvalifikationerne er en samlet beskrivelse for samtlige af TURs uddannelser inden for mobile kraner med kommentarer.

Denne kvalifikationsbeskrivelse har som forudsætning, at alle uddannelserne, på nær 48645 og 16785-3 "Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast", gennemføres med lastbilmonterede kraner. 48645 og 16785-3 "Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast" gennemføres på mobilkran (den type kraner, der tidligere krævede krancertifikat B):

- 1) kende til risici forbundet med arbejde med kran,
- 2) kende til den valgte krantypes opbygning og sikkerhedsanordninger,
- 3) kende til lastbilmonterede kraners / mobilkraners beregnede anvendelse, herunder anvendelsesbegrænsninger,

- 4) kende til kraners anvendelsesbegrænsninger (for løft over 30 tm også i forhold til vejrliget),
- 5) kunne aflæse og anvende lastdiagrammer for de i uddannelsen anvendte kraner,
- 6) kende til lastbilmonterede kraners / mobilkraners stabilitetsforhold og kunne anvende dette ved løfteopgaver,
- 7) kende til jordbundsforhold og kunne vurdere forskellige underlags bæreevne samt kunne anvende dette på mindst 2 forskellige typer underlag
- 8) kende til og kunne udføre korrekt anvendelse af støtteben for de i uddannelsen anvendte kraner
- 9) kende til anvendelse og beregning af ballast på de i uddannelsen anvendte kraner - kun for mobile kraner over 30 tm (på avanceret niveau for mobile kraner med ballast),
- 10) kunne opstille de i uddannelsen anvendte kraner korrekt,
- 11) kunne betjene de i uddannelsen anvendte kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder foretage glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde. Løfteemner af varieret størrelse, vægt, udformning og karakter skal anvendes. Herunder betonemner med ankre, der fordrer anvendelse af de korrekte beslag, emner med højt tyngdepunkt, emner med "vanskeligt" placeret tyngdepunkt, samt emner beregnet for montage (ved løft i den ene ende). For mobile kraner med ballast gælder dog særlige forhold.
- 12) Kende til og kunne anvende kraners begrænsninger i forhold til vejrliget med specielt fokus på vindfaktor
- 13) kende til valg af ekstraudstyr, udføre korrekt montering samt anvende dette korrekt herunder fjernbetjening, rotor, pallegaffel, læssegrab (for lastbilmonteret kran under 30 tm). Fly-jib og spil for lastbilmonteret kran over 30 tm. Ved mobilkran over 30 tm med ballast skal der minimum bruges 1 dag på montering og anvendelse af fly-jib samt på samtidigt løft af emne med 2 spil på samme kran,
- 14) kende reglerne for anhugning/afhugning, herunder valg af korrekt hejsetilbehør og anhugningsgrej samt kunne anvende dette.
For mobile kraner 8 – 30 tm primært kæde-, wire- og fiberstroppe (flade og runde), pallegaffel, enkelt- og flerparts kæder, diverse sjækler, ringe og kroge, udlægning af køreplader, enten Fri-meda beslag eller Deha beslag samt evt. løftebeslag til profiljern, net, pladeklo
For mobile kraner over 30 tm desuden vindfølsomme løft samt evt. Container åg og Kryds åg.
- 15) kunne vurdere byrdens vægt og tyngdepunktets placering samt kunne vurdere, om byrden er anhugget korrekt, inden der løftes,
- 16) kunne udarbejde en løfteplan (kun for Mobile kraner over 30 tm med ballast),
- 17) kunne vejlede en anhugger, herunder ved hjælp af håndsignaler (standardtegn) og brug af radio,
- 18) vide, hvor ofte kraner og anhugningsgrej skal efterses og vedligeholdes,
- 19) kunne gennemføre de eftersyn, som kranføreren er ansvarlig for, herunder eftersyn af anhugningsgrej,
- 20) kende til indholdet af kranjournaler og kunne føre disse i nødvendigt omfang,
- 21) kende reglerne for samløft med kraner af byrder samt personløft med kran, og
- 22) kunne tilegne sig viden om den konkrete kran, der skal anvendes, med udgangspunkt i leverandørens brugsanvisning.
- 23) Kende til reglerne om arbejdsgiverens instruktionspligt,

Kendskabsdelen af ovennævnte kvalifikationer er indarbejdet i teoriprøverne. Teoriprøverne er udarbejdet og godkendt af TUR efter høring i Arbejdstilsynet.

Anvendelsesdelen skal dokumenteres ved den praktiske del af prøven. Se afsnittet "Gennemførelse af certifikatprøvens praktiske del".

Uddannelsen der fører til certifikatet og selve certifikatprøven aflægges på erhvervsskoler, AMU-centre eller andre institutioner, der er godkendt til udbud af certifikatuddannelserne – jf. §§ 20 og 21 i ovennævnte bekendtgørelse.

Censoratets sammensætning og andre generelle bestemmelser om certifikatprøven

Certifikatprøven gennemføres efter de generelle principper for prøver og eksaminer i det offentlige uddannelsessystem, som det f.eks. er fastsat i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser; BEK nr. 41 af 16/01/2014 og i Bekendtgørelse om karakter-skala og anden bedømmelse; BEK nr. 262 af 20/03/2007.

Dog finder § 25 stk. 2 nr. 4) i BEK nr. 41 af 16/01/2014 om gentagen censur ikke anvendelse. Desuden finder § 9-10 i BEK 262 af 20/03/2007 anvendelse, således at bedømmelsen "Godkendt/Ikke godkendt" finder anvendelse.

Denne prøvevejledning indeholder enkelte afvigelser fra de nævnte bekendtgørelser f.eks. at 2. omprøve er en rettighed for deltageren.

Certifikatprøven bedømmes af en eksaminator (en gennemgående faglærer) og af en censor, begge godkendt af TUR på vegne af Arbejdstilsynet.

Uddannelsesinstitutionen er ansvarlig for, at eksaminator har de nødvendige faglige kvalifikationer og er godkendt til at kunne foretage bedømmelsen i henhold til denne prøvevejledning.

Censoren udpeges af uddannelsesinstitutionen og godkendes af TUR. Uddannelsesinstitutionen har ansvaret for kun at indstille og bruge kvalificerede censorer.

Censoren er en person med relevant erhvervs erfaring inden for den pågældende krantype enten fra erhvervslivet eller fra en uddannelsesinstitution. Censor skal have krancertifikat til den pågældende krantype, dog tillades indtil videre, at censor har de tidligere krancertifikater B, D og E som baggrund for bedømmelse af de sammenlignelige prøver. Denne overgangsordning forventes at kunne udfases i løbet af få år. Fra 1. januar 2023 er det dog et krav, at uddannelsesinstitutionen har opdateret censor, så censor har kvalifikationer, som modsvarer de gældende uddannelser, hvortil der udøves censur.

Censor behøver ikke længere være aktiv kranfører.

Regler og procedurer vedrørende godkendelse og opretholdelse af godkendelse fremgår af bilag 2.

En censor kan ikke bedømme certifikatprøver på en uddannelsesinstitution, hvor vedkommende er ansat, medmindre ansættelsen kun omfatter tilsyn ved prøver, censorvirksomhed eller lignende ved f.eks. gaffeltruck- og kranprøver.

En censor og en eksaminator kan ikke bedømme certifikatprøver, hvor der kan opstå mistanke eller tvivl om inhabilitet; som for eksempel bedømmelse af vedkommendes familie, venner, bekendte, kolleger, medarbejdere eller andre personer med personlig relation til censor/eksaminator.

Hvis censor og eksaminator er uenige om hvorvidt deltagerens (eksaminandens) præstation skal bedømmes til "Bestået" eller "Ikke bestået", er censors bedømmelse afgørende (som det f.eks. er fastsat i § 14 stk. 3 i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse, BEK 262 af 20. marts 2007, UVM).

Certifikatprøvens opdeling og gennemførelse

Certifikatprøven opdeles i to dele:

- 1) Teoretisk del
- 2) Praktisk del

De to prøvedele er i princippet to af hinanden uafhængige prøver som begge skal bestås - i vilkårlig rækkefølge inden for 6 måneder - for at der kan udstedes et certifikat.

Certifikatprøven aflægges normalt på kursets sidste 2 dage.

- Den teoretiske prøve, normalt på kursets næstsidste dag
- Den praktiske prøve, normalt på kursets sidste dag

Indstilling til prøve

Kun deltagere/elever, der efter eksaminatorens vurdering har gennemført uddannelsen med tilfredsstillende resultat, indstilles til certifikatprøven. Eksaminator er en gennemgående lærer i undervisningen.

Gennemførelse af certifikatprøvens teoretiske del

Den teoretiske del af prøven gennemføres ved at deltageren besvarer en række spørgsmål i en elektronisk prøve i TUR Multitest, udviklet og vedligeholdt af TUR samt godkendt af Arbejdstilsynet.

Hvis det i helt særlige tilfælde viser sig umuligt for en deltager at bestå teoriprøven via TUR Multitest (flere prøveforsøg), hvor eksaminator er sikker på, at deltageren har tilstrækkelige kvalifikationer, kan uddannelsesinstitutionen ansøge om, at teoriprøven aflægges mundtligt overfor eksaminator og censor. Ansøgningen sendes til TUR.

TUR kan, efter aftale med Arbejdstilsynet, derefter give adgang til mundtlig teoriprøve.

Prøven løses selvstændigt, uden brug af andre hjælpemidler end:

- TUR formelsamling, godkendt af AT
- Eventuelt til prøven hørende særligt godkendte diagrambilag
- Lommeregner, rent notatpapir, blyant/farveblyanter, passer og viskelæder

Deltagernes gennemførelse af den teoretiske prøve overværes af en tilsynsførende. Den tilsynsførende skal være en person, der ikke har fungeret som underviser for deltagerne.

Den teoretiske prøve omfatter 30 opgaver (alle med én rigtig svarmulighed), hvortil der maksimalt må anvendes 60 minutter til den enkelte deltagers besvarelse. Prøven indeholder generelle opgaver, som bl.a. refererer til kranbasiskompetencer samt uddannelsesspecifikke opgaver til den pågældende kranuddannelse.

Prøven anses som værende bestået, hvis mindst 26 af 30 opgaver er korrekt besvaret.

Der må kun anvendes elektroniske prøver udarbejdet af TUR og godkendt af Arbejdstilsynet.

Hvis uddannelsesinstitutionen på baggrund af en individuel vurdering har ydet særlig hjælp/pædagogisk støtte til en deltager under uddannelsen, og hvis uddannelsesinstitutionen har vurderet, at der er behov for særlig hjælp/pædagogisk støtte i forbindelse med prøven, kan eksaminator give tilladelse til, at der for eksempel anvendes tolk, hjælp til oplæsning af spørgsmål eller betjening af pc i forbindelse med prøveafleggelsen.

Alle omkostninger til tolkehjælp eller supplerende hjælp/støtte afholdes af deltageren medmindre andet er aftalt med uddannelsesinstitutionen. Der skal anvendes autoriserede eller anerkendte/godkendte tolke/translatorer (f.eks. en tolk som en kommune eller et jobcenter anvender og anviser).

Gennemførelse af certifikatprøvens praktiske del

Den praktiske del af certifikatprøven foregår i øvelsesområdet ved, at deltagerne efter lodtrækning udfører en række arbejdsopgaver. Prøven skal aflægges på en kran, som deltageren har gennemført relevante praktiske øvelsesopgaver på. Deltageren skal desuden fungere både som kranfører og som anhugger. I begge funktioner skal der samarbejde med en anden deltager, der fungerer i den anden funktion.

Specielt skal der være mulighed for at bedømme alle deltagernes færdigheder i at foretage opstilling, anhugning samt glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde. Bemærk at for mobile kraner med ballast gælder dog særlige forhold.

Deltagerne skal udarbejde og aflevere en løfteplan for deres løft, før den praktiske prøve (kun for Mobile kraner over 30 tm med ballast). Løfteplanen skal godkendes af eksaminator før løft.

TUR kan, efter konkret aftale med Arbejdstilsynet, give dispensation i forhold til prøven vedrørende hvilke typer maskiner der anvendes ved prøveaflæggelsen. Der kan ansøges om dispensation i tilfælde, hvor deltageren på grund af fysiske begrænsninger ikke er i stand til at føre og betjene almindelig forekommende maskiner på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Såfremt der gives dispensation til at aflægge prøve på en bestemt maskine eller maskintype, skal det påføres på vedkommendes certifikat (eller ved et supplement til certifikatet/uddannelsesbeviset), at certifikatet kun gælder til pågældende maskine eller maskintype. Dette gælder også, hvis der kræves særligt eftermonteret hjælpeudstyr på maskinen, for at deltageren kan betjene denne.

Udstyr der skal være til rådighed ved praktisk prøve:

Løftegrej

Løftegrej/anhugningsudstyr, svarende til de opgaver, som skal gennemføres under prøven.

Dette kan eksempelvis omfatte: Container åg, Krydsåg, pallegaffel, diverse kæder, bæltter, fiber- og stålwirer samt stropper, diverse sjækler, ringe og kroge, Frimeda beslag, Deha beslag, dorne, løftebeslag til profiljern, net, pladeklo mv.

Det skal, udover det til den enkelte prøve nødvendige løftegrej, forefindes andet løftegrej, således at prøvedeltageren stilles i en valgsituation.

Løfteemner/byrder

Løfteemner af varieret størrelse, vægt, udformning og karakter. Herunder eksempelvis betonemner med ankre, der fordrer anvendelse af de korrekte beslag, emner med højt tyngdepunkt, emner med "vanskeligt" placeret tyngdepunkt, samt emner beregnet for montage (mast/tårn).

Kranplads

Området, eller dele heraf, skal være uden hård overfladebelægning (beton, belægnings sten, asfalt e.l.) og helst med forskellige niveau, så opstilling af kran kan vurderes ud fra et relevant grundlag. Blandt opgaverne, skal der være opgaver, som gennemføres på denne type underlag.

Diverse andet tilbehør

- Evt. jernplader, til kørevej uden fast underlag. (Antal afhænger af lokale forhold.)

- Gods- og løfteemner, der som minimum svarer til de praktiske opgaver beskrevet i denne vejledning.

Til prøver der dækker Mobile kraner over 8 til og med 30 tonsmeter

48643 Mobile kraner over 8 til og med 30 tonsmeter

48644 Mobile kraner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, med integreret Kranbasis

48647 Udvidelse af kran D certifikat til Mobile kraner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, med Kranbasis

16782-3 Mobile kraner over 8 til og med 30 tonsmeter med integreret kranbasis

skal følgende udstyr være til rådighed:

Maskiner:

- Minimum 2 stk. lastbilmonterede kraner (8 – 30 Tm) med fjernbetjening.
- Ekstraudstyr: Grab, rotor m.m. (på minimum 1 kran).

Til prøver der dækker Mobile kraner over 30 tonsmeter

48646 Mobile kraner over 30 tonsmeter

48648 Udvidelse af kran E til Mobile kraner over 30 tonsmeter med Kranbasis

48672 Udvidelse kran D til Mobile kraner over 30 tonsmeter, med Kranbasis

16783-3 Mobile kraner over 30 tonsmeter

skal følgende udstyr være til rådighed:

Maskiner:

- Minimum 2 stk. lastbilmonterede kraner (over 30 Tm) med fjernbetjening.
- Ekstraudstyr: Fly-jib og spil (som minimum Fly-jib på den ene kran og spil på den anden kran).

Til prøver der dækker Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast,

48645 Mobile kraner over 30 tonsmeter, med ballast

16785-3 Mobile kraner over 30 tonsmeter, med ballast

skal følgende udstyr m.m. desuden være til rådighed:

Maskiner:

- Minimum 2 stk. mobilkraner med ballast (over 30 Tm), som betjenes fra krankabine.
- Ekstraudstyr: Spil på alle anvendte kraner.
- Desuden undervisning minimum 1 dag på mobilkran med 2 spil på samme kran samt Fly-jib.

Arbejdsopgaverne til prøven

Censor skal, før prøvens begyndelse, have godkendt prøveareal og prøveopgavernes egnethed som vurderingsgrundlag jf. denne prøvevejlednings kvalifikationskrav.

Specielt skal der være mulighed for at bedømme alle deltagernes færdigheder i at foretage glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde. For mobile kraner med ballast gælder særlige forhold.

Arbejdsopgaverne til prøven skal være typiske arbejdsopgaver for en kranfører af den valgte kran-type med en sværhedsgrad, som står i rimeligt forhold til uddannelsens varighed, og som samtidig gør det muligt at bedømme deltagernes færdigheder i forhold til kvalifikationskravene.

Der skal til prøven være samme type udstyr til rådighed, som krævet i forbindelse med uddannelsen, så arbejdsopgaverne til prøven kan tilrettelægges i overensstemmelse med de fastlagte kvalifikationskrav.

Den praktiske del af certifikatprøven skal afspejle, at der i uddannelsesforløbet har været arbejdet med de fastlagte kvalifikationskrav. Eksaminator beskriver en række arbejdsopgaver jf. ovenstående, som udgør prøveopgaverne. Den enkelte opgave udføres på en bestemt kran.

Arbejdstilsynet har fastsat, at der skal foregå en reel lodtrækning om opgaver til praktisk prøve. Denne vejledning forudsætter derfor, at der som minimum udarbejdes 3 opgaver til hver af de i prøveforløbet anvendte kraner.

TUR kan, efter aftale med Arbejdstilsynet, give tilladelse til andre relevante lodtrækningsmodeller.

Fordeling af opgaver sker ved individuel lodtrækning. Der må ikke foretages praktiske øvelser efter deltagerne er bekendt med deres lodtrækning. Foretages lodtrækningen dagen før praktisk prøve, må resultatet ikke meddeles prøvedeltagerne før prøve dagen.

Det bemærkes, at en praksis med at censor vælger dagens opgaver til deltager, ikke er inden for rammerne af princippet om lodtrækning, foretaget af deltageren. Censor har indflydelse på udformningen af de opgaver, der indgår i lodtrækningen (godkendelse).

Prøvens samlede varighed for den enkelte deltager er maksimalt 2 timer.

I prøven skal indgå - foruden løfteopgaver - eftersyn, opstilling, sammenpakning mv.

Op til maksimum 6 deltagere kan, hvis lokale forhold sikrer observationsmulighed mv., aflægge prøve samtidigt på op til 3 mobile kraner, idet 2 deltagere på hver kran bedømmes som hhv. kranfører og som anhugger.

Prøven for den enkelte deltager kan bestå af en samlet opgave med mulighed for flere arbejdsopgaver eller kan bestå af 2 opgaver, hvor den ene er kranføreropgaven og den anden er anhuggeropgaven.

Der må dog aldrig afvikles prøver med flere deltagere/kraner samtidigt, end følgende betingelser opfyldes:

- **Eksaminator og censor kan kontinuerligt overskue hele området/alle deltagere/alle øvelser**
- **Sikkerheden må ikke kompromitteres**

Arbejdsopgaverne bedømmes af eksaminator og censor, og der observeres på alle deltagere. Afvikles der samtidigt prøver, dækkende flere certifikattyper, skal hver prøvetype overvåges af særskilt eksaminator og censor, godkendt til de aktuelle certifikattyper.

Til støtte for eksaminator og censor udleveres et bedømmelsesskema pr. deltager, hvorpå der skal gøres notater om det observerede.

Eksaminator og censor kan til enhver tid afbryde en prøve, hvis en prøvedeltager

har begået så alvorlige fejl, at certifikatprøven for dennes vedkommende må anses for værende ikke bestået.

Ved en sådan afbrydelse, skal eksaminator og censor sikre fortsat prøveafvikling for den prøvedeltager, der nu er alene. Dette evt. ved at erstatte den bortdømte med anden aspirant.

Prøven indledes ved, at det pågældende hold (kranfører og anhugger) får udleveret kranopgave. Herefter går prøven i gang, efter censors anvisning.

Kranen køres i position, opstilles og tilpasses opgaven. Der udvælges anhugningsgrej, byrden anhugges korrekt, og løfteopgaven gennemføres.

Når opgaven starter, kører den deltager, der først skal fungere som kranfører, kranen i korrekt position i forhold til løfteopgaven samt rigger kranen til.

Som afslutning på opgaven, rigger den deltager, der fungerer som kranfører, kranen af og kører den tilbage til udgangspositionen. Anhugningsgrej efterses og hænges på plads.

Hvis en deltager ikke har minimum kørekort kat. C, overlades kørsel til den anden deltager. Kranføreren uden kørekort skal dirigere denne kørsel, herunder bestemme korrekt kranposition til løfteopgaven.

Observationsområder under den praktiske prøve

Der skal under den praktiske prøve observeres på, at kranen betjenes sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder at der kan foretages glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde.

Der lægges vægt på følgende hovedområder:

- I. Betjening af kranen.
- II. Anhugningen.
- III. Kranens korrekte opstilling og sammenpakning.

Deltagerne vurderes på såvel kranbetjening som på anhugning.
(Varigheden er maksimalt 1 time pr. funktion.)

Eksaminator og censor skal sikre en fair og individuel bedømmelse af hver enkelt prøvedeltager, således at én prøvedeltagers fejl ikke belaster den andens ved bedømmelsen.

Eksaminators og censors observationer indføres løbende i det individuelle bedømmelsesskema (bilag 3).

Prøveindhold

Typisk forekommende praktiske arbejdsopgaver, som kan indgå i prøven:

Opstilling af kran, på befæstet/ubefæstet og gerne ujævnt underlag, f.eks. i forbindelse med:

- Anhugning af gods samt læsse- og stuvearbejde i banevogn eller lastbillad.
- Anhugning af og kranarbejde ved element- eller maskinmontage.
- Anhugning af og nedtagning af emner fra tag, eller ved arbejde "i skjul".
- Anhugning og samløft.
- Anhugning af og udlægning af jernplader.
- Anhugning af og rejsning af mastsektion.
- Anhugning af og løft af brønddele eller gravekasse.
- Af- eller påmontering af hydraulisk ekstraudstyr kan indgå som en del af prøven.

Bemærk:

Under "Opstilling af kran", er det ikke meningen at deltageren skal udføre eller afkræves skriftlige/mundtlige stabilitetsberegninger.

Ved mobile kraner med ballast skal opstillingen udføres efter løfteplanen således, at den viser deltagerens kendskab til denne.

Prøveopgaver på ubefæstet underlag skal indgå i prøveafholdelsen, men ikke nødvendigvis således, at de gennemføres af alle deltagere.

For at opnå den størst mulige ensartethed i den landsdækkende bedømmelse af certifikatprøvens praktiske del, er der nedenstående oplistet en række typiske fejlmuligheder, som vil være rimelige pejlemærker for bedømmelse af den enkelte deltagers præstationer.

Bedømmelse

Det er vigtigt, at bedømmelsen af den enkelte deltager sker på baggrund af en helhedsvurdering af deltagerens præstationer ved prøven.

Helhedsvurderingen af deltagerens præstationer ved prøven tager udgangspunkt i en vurdering af:

- 1) Sikkerhed i arbejdet
- 2) Godsbehandling og godsplacering
- 3) Maskinbetjening og manøvrering

I forbindelse med vurderingen har sikkerheden højeste prioritet – det betyder, at hvis deltageren laver alvorlige fejl af sikkerhedsmæssig betydning kan vedkommende ikke bestå prøven.

Arbejdsopgaverne udføres i et passende tempo, som skal afspejle, at der køres sikkerhedsmæssigt forsvarligt og med en sikkerhed og rutine, som viser, at deltageren har opnået de nødvendige færdigheder i betjening af den pågældende krantype.

Uddannelsernes normerede varighed er afstemt således, at langt de fleste af deltagerne normalt vil kunne nå uddannelsens mål inden for den fastlagte tid. Tilsvarende skal den enkelte opgave normalt kunne gennemføres inden for den fastlagte tid.

Eksempler på fejltyper

For at opnå den størst mulige ensartethed i den landsdækkende bedømmelse af certifikatprøvens praktiske del, er der nedenfor nævnt en række typiske fejlmuligheder, som udgangspunkt for bedømmelsen af den enkelte deltagers præstationer.

Dårlig opstilling/afrigning:

- Støttebensplader untlades, er for små eller er forkert placeret.
- Kranen placeres forkert i forhold til godset.
- Sikkerhedsudstyr indstilles ikke korrekt.
- Støttebensafstivning fjernes med for langt udskudt bom.
- Bolte til støtteben ikke korrekt monteret (kun over 30 tm med ballast)

Påkørsel:

- Faste genstande påkøres i forbindelse med fejlplacering, afstandsbedømmelse og helt uden prøvedeltagerens opmærksomhed.
- Der er ikke taget hensyn til ballastklodsens uddrag på den anden side af kranen, hvorved andet gods, væg mv. påkøres.

Skråtræk:

- Byrden trækkes utilsigtet med tilbage ved manglende udlæg.
- Byrden slæbes hen over underlaget.

Tab af gods:

- Hvor årsagen er egen uhensigtsmæssig manøvrering eller betjening. Det bør vurderes, om årsagen er indirekte, om det f.eks. har været nødvendigt at foretage opbremsning, fordi andre har handlet uhensigtsmæssigt.

Stabilitet:

- Helt uforsvarlig tilsidesættelse af stabilitets- og sikkerhedsfaktorer f.eks. i forbindelse med løftehøjde, byrdens placering mv., samt hvor eksaminator/censor må gribe ind.
- Hvis kranen forlades med hængende last.
- Hvor der ved samløft tydeligt fremkommer forkert belastning af den ene kranenhed.

Berøringer:

- Hvor der tydeligt er vist opmærksomhed mod et kritisk punkt, men hvor der så alligevel sker en moderat påkørsel under løft og afsætning, uden at anden kritisk situation opstår.

Manglende tegngivning:

- Hvor der ikke tegngives rigtigt, eller tegngivningen ikke følges og skaber en uheldig situation.

Parkering:

- Hvor kranen forlades, uden nødvendige forholdsregler er truffet.

Anvendelse af hydraulik:

- Forkert og uhensigtsmæssig betjening af hydraulik ved løft/sænk og krøjning.
- Hvor kranen forlades, med krogen nede og/eller krøjebremse ej aktiveret

Betjening af hydraulik:

- Hvor der gentagne gange foretages forkert betjening af betjeningshåndtag (retning og funktioner).

Forkert placering af byrden:

- Hvor byrden (godset) er stillet tilfældighedspræget, og uden at der tages hensyn til de afsætningsregler, der er indlært for den pågældende godstype (byrde).
- Forkert placering på kranen (sikkerhed – akseltryk).

Anhugning:

- Forkert anvendt anhugningsgrej, hvorved sikkerhedsfaktoren for grejet overskrides.
- Sikkerhedsmæssigt forkert monteret anhugningsgrej, herunder væsentlige overskridelser af tilladte spredningsvinkler.

Fjernbetjening:

- Manglende korrekt anvendelse af nødstop/afbrydning af radiobetjening ved anden funktion.

Ekstraudstyr:

- Forkert montering af spil (kun kraner over 30 tm)

- Forkert indstilling af LMI (Lastmomentindikator kun kraner over 30tm med ballast)

Den endelige bedømmelse

Såvel den teoretiske som den praktiske prøve skal bestås

- For at bestå den teoretiske del, skal minimum 26 af 30 opgaver være rigtigt besvaret
- For at bestå den praktiske del skal anførte bedømmelseskriterier være opfyldt.

Der benyttes kun:

Bestået (B)

Ikke Bestået (IB)

Før endelig samlet bedømmelse af den praktiske prøve afgives skal censoratet foretage votering, idet der her skal anlægges en helhedsvurdering.

Hvis censor og eksaminator er uenige om hvorvidt deltagerens (eksaminandens) præstation skal bedømmes til "Bestået" eller "Ikke bestået", er censors bedømmelse afgørende (som det f.eks. er fastsat i § 14 stk. 3 i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse, BEK 262 af 20/03/2007, UVM).

Hvis en deltager ikke består den praktiske prøve, skal censoratet over for vedkommende gøre rede for, hvad der ligger til grund for bedømmelsen. Hvis deltageren ønsker det, skal redegørelsen afgives skriftligt.

Certifikatet udstedes, når såvel den teoretiske som den praktiske prøve er godkendt.

Se også oven for under "Certifikatprøvens opdeling og gennemførelse".

Ikke beståede, delvis beståede prøver og omprøver

Hvis en deltager kun består enten den teoretiske eller den praktiske prøve, gælder denne i 6 måneder og kan derfor "genbruges" ved en ny prøveaflægelse inden for dette tidsrum.

Uddannelsesinstitutionen udsteder dokumentation for den beståede del.

Uddannelsesinstitutionen (eksaminatoren) vurderer i hvert enkelt tilfælde – i samråd med deltageren - om der er behov for supplerende undervisning og i givet fald, hvor meget undervisning der er behov for, hvis deltageren kun har bestået den teoretiske eller den praktiske prøve.

Hvis en deltager hverken består den teoretiske eller den praktiske prøve, skal vedkommende gennemføre et helt nyt uddannelsesforløb inden for samme krantype.

Hvis en deltager ikke består enten den teoretiske prøve eller den praktiske prøve, kan vedkommende tidligst komme til omprøve dagen efter den ordinære prøve. Hvis deltageren heller ikke består omprøven, kan vedkommende tidligst komme til 2. omprøve efter 5 hverdage.

Hvis deltageren heller ikke består 2. omprøve, skal vedkommende gennemføre et helt nyt uddannelsesforløb indenfor samme krantype.

Direkte prøve (prøve uden forudgående gennemførelse af uddannelse)

Der gives ikke adgang til direkte prøve uden forudgående uddannelse dog jf. nedenstående. I tilfælde hvor en person kan dokumentere erfaring som kranfører fra et land, hvor der ikke kræves certifikat/uddannelse, og det antages, at personen har de fornødne kvalifikationer, har personen mulighed for at få foretaget en individuel kompetencevurdering i henhold til Børne- og Undervisningsministeriets regler herfor. Herefter kan uddannelsesinstitutionen vurdere, om der er baggrund for at søge Arbejdstilsynet om tilladelse til deltagelse i en direkte prøve.

Arbejdstilsynet kan tillige indstille, at personer der i forbindelse med anerkendelse af vedkommendes kvalifikationer fra andre lande, skal have foretaget en individuel kompetencevurdering med henblik på en eventuel deltagelse i en direkte prøve.

En individuel kompetencevurdering omhandler de teoretiske og praktiske kvalifikationer, der er nødvendige for, at personen kan indstilles til certifikatprøven. Kvalifikationsvurderingen foretages på en uddannelsesinstitution som er godkendt hertil i henhold til Undervisningsministeriets regler.

Alle omkostninger vedrørende kvalifikationsvurderingen og en eventuel direkte prøve afholdes af deltageren medmindre andet er aftalt med uddannelsesinstitutionen.

Direkte prøve kan ikke finde anvendelse for deltagere, der i samme prøveforløb er dumpet i både teoretisk og praktisk prøve.

Tilsyn

TUR/AT skal gives mulighed for at føre tilsyn med, at certifikatprøverne sker efter denne vejledningsbestemmelser. Afgørelser træffes af TUR efter samråd med Arbejdstilsynet.

Klagemuligheder

Deltagere:

Uddannelsesinstitutionen behandler eventuelle klager fra deltagere som angivet i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser – BEK 41 af 16/01/2014.

Klager over forhold ved prøver indgives individuelt af deltageren til uddannelsesinstitutionen. Klagen skal være skriftlig og begrundet. Klagen indgives senest 2 uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort.

Klagen kan vedrøre:

- 1) eksaminationsgrundlaget, herunder prøvespørgsmål, opgaver og lignende, samt dets forhold til uddannelsens mål og krav,
- 2) prøveforløbet eller
- 3) bedømmelsen

Uddannelsesinstitutionen forelægger straks klagen for bedømmerne, der inden for 2 uger afgiver udtalelse. Klageren skal have lejlighed til at kommentere udtalelserne inden for en frist af 1 uge. Uddannelsesinstitutionen afgør klagen efter samråd med TUR og Arbejdstilsynet.

Afgørelsen skal være skriftlig og begrundet, og meddeles klageren hurtigst muligt.

Censoratet

Censoratet skal påse, at prøverne er i overensstemmelse med anvisningerne i denne vejledning samt øvrige relevante regler som for eksempel Arbejds miljøregler. Censoratet skal desuden påse, at deltagerne får en ensartet og retfærdig bedømmelse af deres præstationer.

Finder censor eller eksaminator, at prøven ikke er forløbet efter reglerne, skal der indgives klage til uddannelsesinstitutionen med kopi til TUR. Uddannelsesinstitutionen afgiver eventuelle bemærkninger til TUR.

Klager afgøres af TUR efter samråd med Arbejdstilsynet.

Bilag 1

Tilknyttede uddannelser

AMU-uddannelser

48643 Mobile kraner fra 8 til og med 30 tonsmeter

Nummer: 48643
Titel: Mobile kraner >8-30 tonsmeter
Kort titel: Mobile kraner >
Varighed: 5,0 dage.
Godkendelsesperiode: og fremefter
Status: KLA

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med en løfteevne over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.2. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype.
- Deltageren skal dokumentere at have gennemført og bestået følgende uddannelse: Kranbasis

48644 Mobile kraner fra 8 til og med 30 tonsmeter – med integreret Kranbasis

Nummer: 48644
Titel: Mobile kraner >8-30 tm med integreret Kranbasis
Kort titel: K. basis+8-30
Varighed: 10,0 dage.

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder de fastsatte kvalifikationskrav omkring kranbasis jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag pkt. 2.1. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med en løfteevne over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.2. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype.

48645 Mobile kraner over 30 tonsmeter - med ballast

Nummer: 48645
Titel: Mobile kraner >30 tm - med ballast
Kort titel: M. kraner >30 t
Varighed: 15,0 dage.
Godkendelsesperiode: 20-12-2017 og fremefter
Status (EUU): GOD
Status (UVM): GOD

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med løfteevne over 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.3. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype

48646 Mobile kraner over 30 tonsmeter

Nummer: 48646
Titel: Mobile kraner >30 tonsmeter
Kort titel: Mobile kraner >
Varighed: 10,0 dage.
Godkendelsesperiode: 20-12-2017 og fremefter
Status (EUU): GOD
Status (UVM): GOD

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med løfteevne over 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.3. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype

48647 Udvidelse kran D til Mobile kraner fra 8 til og med 30 tonsmeter med Kranbasis

Nummer: 48647
Titel: Udvidelse kran D til Mob. kraner >8-30 tm. basis
Kort titel: D til 8-30+basi
Varighed: 5,0 dage.

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder de fastsatte kvalifikationskrav omkring kranbasis jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag pkt. 2.1. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med en løfteevne over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.2. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype.

48648 Udvidelse kran E til Mobile kraner over 30 tonsmeter med Kranbasis

Nummer: 48648
Titel: Udvidelse kran E til Mob. kraner >30 tonsmeter
Kort titel: E til >30+basis
Varighed: 5,0 dage.
Godkendelsesperiode: 20-12-2017 og fremefter
Status (EUU): GOD
Status (UVM): GOD

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder de fastsatte kvalifikationskrav omkring kranbasis jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag pkt. 2.1. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med en løfteevne over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.2. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med løfteevne over 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.3. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype

48672 Udvidelse kran D til Mobile kraner over 30 tonsmeter med Kranbasis

Nummer: 48672
Titel: Udvidelse kran D til Mob. kraner > 30 tonsmeter
Kort titel: D til >30+basis
Varighed: 10,0 dage.
Godkendelsesperiode: 20-12-2017 og fremefter
Status (EUU): GOD
Status (UVM): GOD

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder de fastsatte kvalifikationskrav omkring kranbasis jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag pkt. 2.1. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med en løfteevne over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.2. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med løfteevne over 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.3. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype

EUD-fag**16782-3 Mobile kraner fra 8 til 30 tonsmeter med integreret kranbasis**

Nummer: 16782-3
Titel: Mobile kraner fra 8 til 30 tm m. integr. kranbasis
Kort titel: Mobile kraner 8
Varighed: 10,0 dage.
Godkendelsesperiode: 01-01-2018 og fremefter

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder de fastsatte kvalifikationskrav omkring kranbasis jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag pkt. 2.1. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med en løfteevne over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.2. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.

- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype.

16783-3 Mobile kraner over 30 tonsmeter

Nummer: 16783-3
Titel: Mobile kraner over 30 tm
Kort titel: Mob kran >30tm
Varighed: 10,0 dage.
Godkendelsesperiode: 01-01-2018 og fremefter
Certifikatindhold:

- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med løfteevne over 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.3. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype

16785-3 Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast

Nummer: 16785-3
Titel: Mobile kraner over 30 ton, med ballast
Kort titel: Mob.>30 tm-mobi
Varighed: 15,0 dage.
Godkendelsesperiode: 01-01-2018 og fremefter
Status: GOD

Certifikatindhold:

- Eleven opfylder desuden de fastsatte kvalifikationskrav for personer, der fører mobile kraner med løfteevne over 30 tonsmeter, jf. Arbejdstilsynets kvalifikationskrav bilag 1 pkt. 2.3. i bekendtgørelse nr. 1346 om arbejdsmiljøfaglige uddannelser.
- Eleven består den tilhørende teoretiske og praktiske certifikatprøve. Prøven afholdes i henhold til gældende censorvejledningen for pågældende certifikattype.

Bilag 2

Procedurer og vilkår for godkendelse af eksaminator og censor

Gældende fra den 1. september 2022.

Procedure og vilkår for godkendelse som eksaminator.

For at blive godkendt og kunne fungere som eksaminator skal vedkommende godkendes af TUR, på vegne af AT.

TURs godkendelse sker på baggrund af et ansøgningsskema (rekvireres hos TUR). Dette udfyldes og indsendes af uddannelsesinstitutionen i forbindelse med tilmelding til faglæreruddannelsen "Prøveforberedende kran".

Godkendelsen afhænger derudover af deltagelse i faglæreruddannelsen samt beståelse af den tilhørende teoretiske og praktisk prøve, som gennemføres i forbindelse med faglærerens deltagelse i faglæreruddannelsen: "Prøveforberedende kran".

Eksaminatorprøven gennemføres efter de genelle principper for prøver og eksaminer i det offentlige uddannelsessystem, som det f.eks. er fastsat i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser; BEK nr. 41 af 16/01/2014 og i Bekendtgørelse om karakter-skala og anden bedømmelse; BEK nr. 262 af 20/03/2007.

Dog finder § 25 stk. 2 nr. 4) i BEK nr. 41 af 16/01/2014 om gentagen censur ikke anvendelse. Desuden finder § 9-10 i BEK 262 af 20/03/2007 anvendelse, således at bedømmelsen "Godkendt/Ikke godkendt" finder anvendelse.

Denne prøvevejledning indeholder enkelte afvigelser fra de nævnte bekendtgørelser f.eks. at 2. omprøve er en rettighed for deltageren.

I forbindelse med deltagelse i faglæreruddannelsen "Prøveforberedende kran" kan der kun opnås eksaminatorgodkendelse til 1 krantype ad gangen. Hensigten med dette er, at eksaminator opnår undervisningserfaring i den pågældende krantype, inden der kan opnås eksaminatorgodkendelse til næste krantype.

- Mobile kraner 8 – 30 tonsmeter med eller uden Kranbasis.
- Mobile kraner over 30 tonsmeter med eller uden Kranbasis
- Mobile kraner over 30 tonsmeter med ballast

Adgangskrav til kurset "Prøveforberedende kran":

- 1) Faglæreren skal som minimum være i besiddelse af samme certifikattype, som der søges eksaminator godkendelse til. Dog gælder det, at hvis der søges om eksaminatorgodkendelse til "Mobile kraner over 30 tm med ballast", skal faglæreren have gennemført denne uddannelse eller tidligere have erhvervet certifikat til mobilkran B.
- 2) Ansøgningsskema skal være fremsendt i forbindelse med tilmeldingen.
- 3) Kopi af certifikat skal fremsendes til TUR senest 8 dage inden deltagelse på faglærerkurset: "Prøveforberedende kran"

- 4) Faglæreren skal have gennemgået føltjeneste inden for den hovedgruppe, der søges godkendelse til. I forbindelse med føltjeneste til mobile kraner 8 – 30 tm, skal føltjenesten være gennemført på uddannelser, der inkluderer Kranbasis. I forbindelse med føltjeneste til "Mobile kraner over 30 tm med ballast, skal føltjenesten være gennemført på tilsvarende uddannelse.
- 5) Faglæreren skal, samlet set, have undervisningserfaring i minimum et helt uddannelsesforløb jf. bemærkninger i pkt. 4).
- 6) Faglæreren skal have rutine i betjening af den udstyrstype, hvortil der ønskes eksaminatorgodkendelse.
- 7) Den teoretiske prøve er på et højere niveau, end den tilsvarende certifikatprøve. Den praktiske prøve vil være emneopdelt, så den kan vise faglærerens praktiske kompetencer uagtet manglende praktik på den aktuelle prøvekran.

Krav for at blive godkendt som eksaminator

Deltagelse i faglærerkurset "Prøveforberedende kran" samt bestå godkendelsesprøve, som består af:

En udvidet teoriprøve og en praktisk prøve, som aflægges i forbindelse med deltagelse på faglæreruddannelsen: "Prøveforberedende kran" og censureres af særlige censor, udpeget af TUR på vegne af AT, samt en eksaminator udpeget af TUR på vegne af AT.

Eksaminatorprøve regelgrundlag

Eksaminatorprøverne gennemføres efter samme principper som certifikatprøverne dvs efter de generelle principper for prøver og eksaminer i det offentlige uddannelsessystem, som det f.eks. er fastsat i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser; BEK nr. 41 af 16/01/2014 og i Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse; BEK nr. 262 af 20/03/2007.

Normalt afvikles den udvidede teoriprøve først. Den teoretiske og praktiske prøve er uafhængige af hinanden, hvorfor f.eks. den praktiske prøve godt kan gennemføres, selvom den teoretiske ikke er bestået. Begge prøver skal dog bestås. Der gives muligheder for to omprøver inden for hver prøvetype. Disse omprøver skal normalt gennemføres inden for 6 måneder ellers skal der gennemføres en ny faglæreruddannelse i "Prøveforberedende kran" til den pågældende krantype inklusiv både teoretisk og praktisk prøve.

TUR kan efter aftale med AT i særlige tilfælde dispensere for ovennævnte.

Hvis ovennævnte betingelser er opfyldt, godkendes vedkommende af TUR, på vegne af AT, som eksaminator til den pågældende krantype.

Ønsker en faglærer at udvide sin eksaminatorgodkendelse, skal der ske en godkendelse som eksaminator jf. de generelle retningslinjer for eksaminatorgodkendelse.

Eksaminatorer, der indtil denne vejlednings ikrafttrædelse har haft en godkendelse til "Mobile kraner over 30 tm", kan kun fremadrettet virke som eksaminator på "Mobile kraner over 30 tm med ballast", hvis den pågældende inden den vejlednings ikrafttrædelse, har fungeret som eksaminator på "Mobile kraner over 30 tm med ballast" og kan dokumentere dette.

Opretholdelse af godkendelsen

For at opretholde godkendelsen som eksaminator skal vedkommende følge den efteruddannelsesstruktur, som TUR har aftalt med AT. Denne indebærer, at eksaminator som minimum skal deltage på TURs konference for kranområdet mindst hvert andet år for at opretholde godkendelsen som eksaminator. Faglærerens godkendelse som eksaminator bortfalder på den sidste dato i det pågældende års krankonference.

TUR kan efter aftale med AT i særlige tilfælde dispensere for ovennævnte.

Vedr.: Ny-godkendte eksaminatorer:

Ny-godkendte eksaminatorer der f.eks. blev godkendt i løbet af 2022, skal senest deltage på krankonference i 2024 og så fremdeles, uanset godkendelsesdato.

Hvis ny-godkendelsen er sket på baggrund af en udvidelse af eksisterende eksaminatorgodkendelse, er det godkendelsessår for udvidelsen, der regulerer opretholdelsen.

Procedure og vilkår for godkendelse som censor.

Censorer godkendes af TUR på baggrund af ansøgningskema (rekvireres hos TUR), udfyldt og indsendt af skolen. Skolen skal i den forbindelse have gennemført en vurdering af censors faglige egenskab i forhold til funktionen som censor.

TUR vurderer ansøgningen og meddeler afgørelsen til skolen. Ved vurderingen lægges der vægt på censors erhvervs erfaring inden for det specifikke kranområde.

Censoren er en person med relevant erhvervs erfaring enten fra erhvervslivet eller fra en uddannelsesinstitution inden for den pågældende krantype. Censor skal have krancertifikat til den pågældende uddannelse / krantype.

Censoren behøver ikke at være aktiv kranfører.

Opretholdelse af godkendelsen

Dog tillades indtil videre, at allerede godkendte censor med de tidligere krancertifikater B, D og E kan virke som censor ved de sammenlignelige prøver. Denne overgangsordning kræver dog, at uddannelsesinstitutionen har opdateret censor, så censor har kvalifikationer, som modsvarer de pågældende uddannelser, hvortil der udøves censur. Uddannelsesinstitutionen skal pr. 1. januar 2023 meddele TUR, hvilke censorer, der fremadrettet anvendes til hvilke uddannelser.

Censoren skal holde sig ajour med udviklingen inden for kranområdet. Dette kan for eksempel ske ved deltagelse på de konferencer o. lign., som TUR måtte tilrettelægge.

Den godkendte uddannelsesinstitution vurderer løbende og mindst en gang årligt, hvorvidt deres censorer lever op til de ovennævnte krav. Vurderes det, at en censor ikke længere lever op til kravene, skal skole tilbyde opkvalificering, medmindre skolen ikke længere ønsker at anvende den pågældende censor. En censor må ikke anvendes, før vedkommende vurderes igen at være kvalificeret.

Skolen er derudover forpligtet til at tilbyde censorer opdatering ved relevante regelændringer, udstyranskaffelser mv.

Såfremt skolen vurderer, at en godkendt censor ikke længere lever op til de ovennævnte krav, meddeles dette til censor og TUR.

Censorgodkendelsen er dermed ikke tidsbegrænset, men det påhviler den godkendte uddannelsesinstitution kun at anvende kvalificerede censorer.

Generelt for eksaminatorer og censorer

Godkendelse som henholdsvis eksaminator og censor giver ret til bedømmelse af certifikatprøver på alle uddannelsesinstitutioner, der er godkendt af Undervisningsministeriet til udbud af uddannelser til mobile kraner. Generelle regler om f.eks. habilitet kan begrænse omfanget.

Der skal foreligge godkendelse fra TUR, før eksaminator og censor må bedømme certifikatprøver i henhold til denne vejledning.

Tilbagekaldelse af godkendelse

Godkendelsen som henholdsvis eksaminator og censor kan tilbagekaldes af TUR, hvis betingelserne nævnt ovenfor ikke er opfyldt. Desuden kan tilbagekaldelse ske, hvis gældende sikkerhedsregler og/eller bestemmelserne i denne vejledning ikke overholdes.

Eventuel tilbagekaldelse af eksaminator godkendelse kan kun ske efter samråd med Arbejdstilsynet. Ved tilbagekaldelse af eksaminator godkendelse skal Børne- og Undervisningsministeriet orienteres.

Bilag 3: Bedømmelseskema til praktisk prøve

Bedømmelseskema		PRAKTISK PRØVE I KRANGRUPPE														
		8-30 tm	Over 30 tm	Med ballast												
Prøvested:		Dato:		Nr.:												
Prøvedeltager Efter-/fornavne:		Fødseldag D.M.Å		Tid.:												
Betjening af kran																
Opstilling og nedtagning																
Anhugning																
Evt. supplerende bemærkninger ved votering:		Resultat: <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td></td> <td>B</td> <td>IB</td> </tr> <tr> <td>Skriftlig/teoretisk del</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Praktisk del</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Samlet</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </table>				B	IB	Skriftlig/teoretisk del	☐	☐	Praktisk del	☐	☐	Samlet	☐	☐
	B	IB														
Skriftlig/teoretisk del	☐	☐														
Praktisk del	☐	☐														
Samlet	☐	☐														
Censoratet har ud fra ovenstående vurderet, at der kan aflægges ny prøve:		I forbindelse med et nyt kursus: ☐ I forbindelse med en direkte prøve: ☐ I forbindelse med ___dages kursus: ☐														
Underskrift – censor og eksaminator																
----- Eksaminator		----- Censor														

Bilag 4

Arbejdstilsynets uddannelseskra v og kvalifikationskra v

Krav om uddannelse og prøveaf læggelse samt beskrivelse af kvalifikationskra v for arbejde med kraner, gaffeltrucks, gaffelstablere, teleskoplæssere og lignende maskiner

Kranbasis

§ 4. Kraner eller lignende maskiner, som kan løfte en byrde frithængende, må kun føres af personer, der har gennemgået og bestået uddannelsen »Kranbasis«. Det fremgår af bilag 1, hvilke kvalifikationer man skal være i besiddelse af, før der kan udstedes et certifikat.

Stk. 2. Ved »løft af byrder« forstås løft af en eller flere frithængende byrder fra et niveau til et andet i en lodret eller skrå vinkel.

Stk. 3. Ved »frithængende« forstås, at byrden er ophængt således, at dens tyngdepunkt er frit bevægeligt i én eller flere retninger under ét eller flere løftepunkter.

Stk. 4. Ved »byrde« forstås en genstand eller en gruppe af genstande, der løftes som én enhed uanset emballering eller anhu gningsform. Byrden kan være løftet direkte med kranen eller lignende maskine, eller indirekte via løftetilbehør, grab o.l.

Stk. 5. Der stilles ikke krav om uddannelse efter stk. 1 ved arbejde med kraner eller lignende maskiner:

- 1) Hvis kranen eller den lignende maskine har en maksimal tilladelig belastning på 8 tons/tonsmeter.
- 2) Hvis belastningen fra byrden altid er inden for kranens eller lignende maskines understøttelsesflade således, at byrden ikke vil bibringe kranen eller lignende maskine et væltende moment, og hvor den maksimalt tilladelige belastning med nøglekontakt eller lignende er begrænset til maksimum 8 tons.
- 3) Hvis der ikke er mulighed for sideværts mekanisk drevne bevægelser, dvs. kranen eller den lignende maskine kun har mekanisk drevet løft af byrden i lodret retning.
- 4) Hvis det er en fast installeret kran eller lignende maskine, der ikke kan vælte, som er opstillet på en måde, så det ikke er muligt for personer at komme ind i arbejdsområdet under drift, og det er udelukket, at fejlbetjening eller tab af byrde kan forvolde personskade.
- 5) Hvis kraner eller lignende maskiner tilhører et skib og føres af dets besætning.
- 6) Ved afprøvning af kraner eller lignende maskiner efter opstilling eller reparation, når formålet er at kontrollere, at alt fungerer, som det skal.

Stk. 6. Der stilles ikke krav om kranførercertifikat til entreprenørmaskiner, herunder teleskoplæssere, der bruges som kran i forbindelse med maskinernes normale arbejdsopgaver, hvis

- 1) der ikke er personer i umiddelbar nærhed af byrden, når den løftes, transporteres eller afsættes, dog må byrden styres på plads under afsætning,
- 2) byrden ikke løftes mere end ca. 1 meter over terræn,
- 3) maskinerne efterses og vedligeholdes i overensstemmelse med leverandørens anvisninger, og
- 4) leverandørens brugs- og vedligeholdelsesanvisninger er på maskinen.

Stk. 7. Undtagelserne i stk. 5, pkt. 1, pkt. 2 og stk. 6 gælder ikke ved:

- 1) Samløft af byrder med 2 eller flere kraner eller lignende maskiner.
- 2) Løft af personer med kraner eller lignende maskiner.

Mobile kraner og lignende maskiner

§ 5. Mobile kraner eller lignende maskiner med maksimal tilladelig belastning over 8 tonsmeter må kun føres af personer, der ud over uddannelsen »Kranbasis«, jf. § 4, har gennemgået og bestået den supplerende uddannelse »Mobile kraner over 8 tonsmeter«. Det fremgår af bilag 1, hvilke kvalifikationer man skal være i besiddelse af, før der kan udstedes et certifikat.

Stk. 2. Mobile kraner eller lignende maskiner med maksimal tilladelig belastning over 30 tonsmeter, må kun føres af personer, der ud over uddannelserne »Kranbasis«, jf. § 4, og »Mobile kraner over 8 tonsmeter«, jf. § 5, stk. 1, har gennemgået og bestået den supplerende uddannelse »Mobile kraner over 30 tonsmeter«. Det fremgår af bilag 1, hvilke kvalifikationer man skal være i besiddelse af, før der kan udstedes et certifikat.

Stk. 3. Ved »mobile kraner« forstås maskiner, der er indrettet som kran eller lignende maskiner, der anvendes til løft af frithængende byrder, og hvor kranen eller den lignende maskine er monteret på køretøj, bælder, tog, trailer mv.

Kvalifikationskrav for personer der fører kraner og lignende maskiner

1. Uddannelsesmål

a) Kranbasis

Deltageren skal kende til sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold forbundet med kranarbejde generelt, herunder anhugning af byrden og signalgivning. Endvidere skal deltageren kunne foretage anhugning af byrder og betjene almindeligt forekommende kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Instruktion og oplæring i konkrete krantyper og udførelsen af en konkret arbejdsopgave er arbejdsgiverens ansvar i henhold til reglerne om anvendelse af tekniske hjælpemidler.

Detaljerede kvalifikationskrav, som skal opnås i uddannelsen, fremgår af bilagets pkt. 2.1.

b) Mobile kraner

Deltageren skal kende til sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold forbundet med arbejde med mobile kraner og lignende maskiner. Endvidere skal deltageren kunne opstille og betjene almindeligt forekommende mobile kraner, herunder vælge- og anvende ekstraudstyr og anhugningsgrej.

Instruktion og oplæring i konkrete krantyper og udførelsen af en konkret arbejdsopgave er arbejdsgiverens ansvar i henhold til reglerne om anvendelse af tekniske hjælpemidler.

Detaljerede kvalifikationskrav for mobile kraner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, som skal opnås i uddannelsen, fremgår af bilagets pkt. 2.2.

Detaljerede kvalifikationskrav for mobile kraner over 30 tonsmeter, som skal opnås i uddannelsen, fremgår af bilagets pkt. 2.3.

2. Kvalifikationer

2.1 Kranbasis

Kvalifikationskrav for personer der fører kraner og lignende maskiner over 8 tons/tonsmeter, omfattet af § 4.

Efter endt uddannelse skal føreren

- 1) kende til risici forbundet med arbejde med kraner,
- 2) kende til kraners opbygning og sikkerhedsanordninger,
- 3) kende til kraners beregnede anvendelse, herunder anvendelsesbegrænsninger,
- 4) kunne betjene kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder foretage glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde,
- 5) kende reglerne for anhugning/afhugning, herunder valg af korrekt hejsetilbehør og anhugningsgrej,
- 6) kunne vurdere byrders vægt og tyngdepunktets placering, og vide om byrden er anhugget korrekt, inden der løftes,
- 7) kunne vejlede en anhugger, herunder ved hjælp af håndsignaler (standardtegn) og brug af radio,

- 8) vide, hvor ofte kraner og anhugningsgrej skal efterses og vedligeholdes,
- 9) kunne gennemføre de eftersyn, som kranføreren er ansvarlig for, herunder eftersyn af anhugningsgrej,
- 10) kende til indholdet af kranjournaler og kunne føre disse i nødvendigt omfang,
- 11) kende reglerne for samløft med kraner af byrder samt personløft med kran, og
- 12) kunne tilegne sig viden om den konkrete kran, der skal anvendes, med udgangspunkt i leverandørens brugsanvisning.

2.2 Mobile kraner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter

Kvalifikationskrav for personer der fører mobile kraner og lignende maskiner over 8 tonsmeter til og med 30 tonsmeter, iht. § 5.

Efter endt uddannelse skal føreren

- 1) kende til risici forbundet med arbejde med kraner,
- 2) kende til kraners opbygning og sikkerhedsanordninger,
- 3) kende til kraners beregnede anvendelse, herunder anvendelsesbegrænsninger,
- 4) kunne aflæse lastdiagrammer,
- 5) kende til kraners stabilitetsforhold,
- 6) kende til jordbundsforhold og kunne vurdere forskellige underlags bæreevne,
- 7) kende til korrekt anvendelse af støtteben,
- 8) kunne opstille kraner korrekt,
- 9) kunne betjene kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt,
- 10) kende til valg af ekstraudstyr, fx pallegaffel og læssegrab, og kunne montere dette korrekt,
- 11) kende reglerne for anhugning/afhugning, herunder valg af korrekt anhugningsgrej,
- 12) kunne vurdere byrdens vægt og tyngdepunktets placering og vide, om byrden er anhugget korrekt, inden der løftes,
- 13) kunne vejlede en anhugger, herunder ved hjælp af håndsignaler (standardtegn) og brug af radio,
- 14) vide, hvor ofte kraner og anhugningsgrej skal efterses og vedligeholdes,
- 15) kunne gennemføre de eftersyn, som kranføreren er ansvarlig for, herunder eftersyn af anhugningsgrej,
- 16) kende til indholdet af kranjournaler og kunne føre disse i nødvendigt omfang,
- 17) kende reglerne for samløft med kraner af byrder samt personløft med kran, og
- 18) kunne tilegne sig viden om den konkrete kran, der skal anvendes, med udgangspunkt i leverandørens brugsanvisning.

2.3 Mobile kraner over 30 tonsmeter

Kvalifikationskrav for personer der fører mobile kraner og lignende maskiner over 30 tonsmeter, iht. § 5.

Efter endt uddannelse skal føreren

- 1) kende til risici forbundet med arbejde med kraner,
- 2) kende til kraners opbygning og sikkerhedsanordninger,
- 3) kende til kraners beregnede anvendelse, herunder anvendelsesbegrænsninger,
- 4) kende til kraners begrænsninger i forhold til vejrliget,
- 5) kunne aflæse lastdiagrammer,

- 6) kende til kraners stabilitetsforhold,
- 7) kende til jordbundsforhold og kunne vurdere forskellige underlags bæreevne,
- 8) kende til korrekt anvendelse af støtteben,
- 9) kende til anvendelse og beregning af ballast,
- 10) kunne opstille kraner korrekt,
- 11) kunne betjene kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder foretage glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde,
- 12) kende til valg af ekstraudstyr, fx fly-jib, og kunne montere dette korrekt,
- 13) kende reglerne for anhugning/afhugning, herunder valg af korrekt hejsetilbehør og anhugningsgrej,
- 14) kunne vurdere byrdens vægt og tyngdepunktets placering og vide, om byrden er anhugget korrekt, inden der løftes,
- 15) kunne vejlede en anhugger, herunder ved hjælp af håndsignaler (standardtegn) og brug af radio,
- 16) vide, hvor ofte kraner og anhugningsgrej skal efterses og vedligeholdes,
- 17) kunne gennemføre de eftersyn, som kranføreren er ansvarlig for, herunder eftersyn af anhugningsgrej,
- 18) kende til indholdet af kranjournaler og kunne føre disse i nødvendigt omfang,
- 19) kende reglerne for samløft med kraner af byrder samt personløft med kran, og
- 20) kunne tilegne sig viden om den konkrete kran, der skal anvendes, med udgangspunkt i leverandørens brugsanvisning.

Bilag 5.

Ændringer i forhold til hidtidige prøvevejledning, gældende fra 1. februar 2018.

Forordet

Det er præciseret, hvilke krantyper (lastbilmonteret kran 8 – 30 tm, lastbilmonteret kran over 30 tm og mobilkran over 30 tm), der skal anvendes i de til denne vejledning tilknyttede uddannelser. Det er præciseret, at denne prøvevejledning tager udgangspunkt i kvalifikationskravene efter endt uddannelse.

Krav til kvalifikationer.

Denne prøvevejledning fastsætter her lidt mere specificeret, hvilke kvalifikationer uddannelse og prøve som minimum skal indeholde.

Certifikatprøve regelgrundlag

Certifikatprøven gennemføres efter de genelle principper for prøver og eksaminer i det offentlige uddannelsessystem, som det f.eks. er fastsat i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser; BEK nr. 41 af 16/01/2014 og i Bekendtgørelse om karakter-skala og anden bedømmelse; BEK nr. 262 af 20/03/2007. Vejledningen beskriver specifikke undtagelser.

Gennemførelse af certifikatprøvens praktiske del.

Det er blevet tydeliggjort, at det er en kernekompetence at kunne betjene kraner sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder foretage glidende transport af byrder ved hjælp af samtidige funktioner samt standsning af svingende byrde. Fordeling af opgaver sker ved lodtrækning. Der må ikke foretages øvelseskørsel efter deltagerne er bekendt med deres lodtrækning.

Ikke beståede, delvis beståede prøver og omprøver

Det er præciseret at, hvis en deltager hverken består den teoretiske eller den praktiske prøve, skal vedkommende gennemføre et helt nyt uddannelsesforløb.

Bilag 2 Procedure og vilkår for godkendelse som eksaminator og som censor

Eksaminatorgodkendelse

1. Fra 1. oktober 2022 skal alle nye eksaminatorer bestå både en teoretisk prøve og en praktisk prøve.
2. Der kræves undervisningserfaring før deltagelse i eksaminatorforløb. Faglæreren skal, samlet set, have undervisningserfaring i minimum et helt certifikat-kursusforløb inden for den certifikat gruppe der ønskes godkendelse til. Erfaringen fra de seneste års faglæreruddannelsesforløb viser, at faglærer uden undervisnings-erfaring i pensum dumper til eksaminatorprøve.
3. Det er specificeret, hvornår en ny-godkendt eksaminator senest skal deltage den pligtige opdatering. Dette følger kalenderår, så ved en godkendelse i 2022, skal eksaminator senest deltage i gaffeltruckkonference i 2024. Det er præciseret at, eksaminatorgodkendelsen afhænger af deltagelse i faglæreruddannelsen samt at eksaminator skal bestå de tilhørende udvidede teoretisk og

praktisk prøve, som gennemføres i forbindelse med faglærerens deltagelse i TUR kurset: "Prøveforberedende kran".

4. Der er sket en udskilning af "Mobile kraner over 30 tm med ballast" således, at det er at opfatte som en selvstændig eksaminatorgodkendelse.
5. Det er tydeliggjort, at faglæreren skal have gennemført den type kranuddannelse, hvortil der ønskes eksaminatorgodkendelse.

Oprettelse af censorgodkendelsen

1. Godkendte censor med de tidligere krancertifikater B, D og E kan fortsat virke som censor, hvis uddannelsesinstitutionen opdaterer censor, så censor har kvalifikationer, som modsvarer de gældende uddannelser, hvortil der udøves censur. Uddannelsesinstitutionen skal pr. 1. januar 2023 meddele TUR, hvilke censorer, der fremadrettet anvendes til hvilke uddannelser.
2. Fra 1. oktober 2022 skal allerede godkendte censorer ikke længere have været erhvervsaktive inden for de seneste 5 år.
3. Skolerne skal til gengæld løbende vurdere, mindst en gang årligt, hvorvidt den enkelte censor lever op til kravene for censorer. Skolen er forpligtet til at tilbyde censorerne opdatering ved relevante regelændringer, udstyrsanskaffelser mv.
Censorgodkendelsen er dermed ikke tidsbegrænset, men det påhviler den godkendte uddannelsesinstitution kun at anvende kvalificerede censorer.

Bilag 4

Der er tilføjet et bilag 4, som beskriver Arbejdstilsynets uddannelseskrav og kvalifikationskrav.

Bilag 5

Der er tilføjet et bilag 5, som overordnet beskriver ændringer siden seneste vejledning.